

43 וּמִכָּה בְּהִמָּה יִשְׁלַמְנָהּ וּמִכָּה אָדָם יִמָּת' הרי שהקושו מכה אדם ומכה
 44 בְּהִמָּה, וכשם שמכה הבהמה מתחייב בתשלומיה בכל אופני ההכאה,
 45 כך מכה האדם שנפטר מתשלומיו, שזה הדין בכל אופנים אלו, שיהיה
 46 פטור בכלול. מִה לגבי מִכָּה בְּהִמָּה לֹא חֲלָקָה בֵּה בהכאה זו פִּין
 47 כשהכה בשוֹנֵג בֵּין בְּמִיד, בֵּין מִתְּכַוֵּן להכות לְשֹׁאֵין מִתְּכַוֵּן, בֵּין אם
 48 הרגה בְּדָךְ וְרִידָה – כגון שהיה יורד בטולם ותוך כדי ירידתו נפל
 49 בשוגג על בהמה והרגה, לְרִידָה עֲלֶיהָ – כגון שהיה מעלה את הגרזן
 50 בידו, והרגה בשוגג כלאחר יד תוך כדי הרמת הגרזן, והדין בהם הוא
 51 שאין לְשֹׁאֵרֵי מתשלום מִמּוֹן כאשר הכה בהמה אֶלָּא לְחֵיבֵי מִמּוֹן
 52 בכל אופנים שהזיקה. אִם מִכָּה אָדָם, לֹא תַחֲלוּק בֵּין שוֹנֵג לְמִיד,
 53 בֵּין מִתְּכַוֵּן שחייב מיתה משום כך, לְשֹׁאֵין מִתְּכַוֵּן, שאין בו חיוב
 54 מיתה אם הרג אדם, בֵּין דָּךְ וְרִידָה לְרִידָה עֲלֶיהָ, שבכל אלו אין לך
 55 לְחֵיבֵי מִמּוֹן, אֶלָּא לְשֹׁאֵרֵי מִמּוֹן. מוכח מכך, שאף כאשר אין חיוב
 56 מיתה על ההריגה כגון שהרגו בשוגג פטור מממון, לפי שאילו היה
 57 עושה כן במזיד היה חייב מיתה, אף כאן לגבי השורף גדיש והחובל
 58 בשבת, אם עשה זאת בשוגג ובלא צורך למלאכה גם כן פטור מן
 59 התשלום.
 60 אָמְרוּ לִיה רַבֵּן לְרַבָּא, מִי מִצִּית מִזְכָּמָהּ לֵה בְּשׁוֹנֵג – וכי אתה יכול
 61 להעמיד שמלאכת ההבערה נעשתה בשוגג, וְהָא מִפְּנֵי שְׁנֵי בְּנִפְשׁוֹ
 62 קָתְנִי – הלא במשנתנו נאמר שפטור מתשלום מפני שמתחייב בנפשו,
 63 ובשוגג אינו חייב. מיישב רבא, הֲכִי קָאָמְר – כך היא כוונת משנתנו.
 64 בֵּינָן דְּהַעֲשׂוּה מִלֵּאכָה זו בְּמִיד, נִדּוֹן בְּנִפְשׁוֹ, וְהִכִּי דָּמִי – ובאיזה אופן
 65 מתחייב בנפשו, דָּקָא בְּעֵי לְאָפְרו – כאשר צריך הוא לאפר השריפה,
 66 הֲשֵׁתָא בְּשׁוֹנֵג פְּטוֹר – אם כן אף עתה כאשר עשה מלאכה זו בשוגג
 67 ולא לשם צורך האפר, גם כן פטור מן התשלום:

משנה

68 הסוגיא להלן דנה בענייני ספיקות בתביעת ממון, אשר עליהם נאמר
 69 (לקמן מו.) 'זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה' ואין לבית
 70 דין להוציא ממון עד שיביא התובע ראיה בעדים ויברר את הספק לפני
 71 בית הדין: שוֹר שֶׁהָיָה רוֹדֵף אַחֵר שׁוֹר אַחֵר, וְהוּנֵק הַשׁוֹר הַנֶּרְדֵּף. וְהָ
 72 – בעל השור הניזוק אֹמֵר לבעל השור שרדף אחריו, שוֹדֵף הָיָה, וְהָ
 73 – בעל השור הרודף אֹמֵר, לֹא בִי – לא כך כדבריו, אֶלָּא בְּסֻלַּע לָקָה
 74 – על ידי חיכוך בסלע ניזוק שורך, ולא מחמת שורי שהיה רודף אחריו,
 75 הדין הוא כִּי הַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עָלָיו הָרָאִיָּה – על בעל השור הניזוק
 76 להביא ראיה שאכן ניזוק על ידי השור הרודף ואם לא הביא ראיה
 77 לכך, אין גובים הנזק מבעל השור הרודף.
 78 הָיוּ שְׁנַיִם – שני שוורים השייכים לשני בני אדם שונים, רוֹדְפִים אַחֵר
 79 שׁוֹר אַחֵר השייך אף הוא לאדם אחר, וניזוק השור הנרדף. וְהָ – בעל
 80 השור האחד שרדף אֹמֵר לבעל השור השני שרדף, שוֹדֵף הָיָה, וְהָ
 81 – בעל השור השני אֹמֵר שוֹדֵף הָיָה ולא שורי.

1 אִם הוּא נָפִי דְלֹא קָבָעִי לִיה – אף אצל האדם, מדובר כשאינו צריך
 2 לאפר, והבערה זו קלוקל היא, וְקָתְנִי כִי המבעיר פְּטוֹר מן התשלום
 3 מִפְּנֵי שְׁהוּא נִדּוֹן בְּנִפְשׁוֹ, ומוכח שישנו חיוב מיתה על הבערה זו אף
 4 שאינו צריך לה כלל. מיישבת הגמרא: לֹא – דימוי האדם והשור
 5 במשנתנו לא מורה שמשנתנו מדוברת כשהוא דומיא דשורו שאין לו
 6 צורך, אלא כששורו דומיא דהיה – האופן המדובר בשור שזה לאופן
 7 המדובר באדם. מִה הוּא האדם עושה את ההבערה דְּקָבָעִי לִיה –
 8 כאשר נצרך הוא להבערה זו, אִם שׁוֹר דְּקָבָעִי לִיה – אף לגבי שורו
 9 מדובר שצריך הוא להבערה זו. ונמצא שאכן באדם כשאין לו צורך
 10 בהבערה פטור ממיתה וחייב בתשלום.
 11 מבררת על כך הגמרא: שׁוֹרֵי הִיכִי מִשְׁכַּחַת לֵה – היאך תיתכן אצל
 12 שור הבערה שהוא צריך לה. אָמַר (לִיה) רַב אֲוִיָּא, הָכָא בְּמִיא
 13 עֲקָרִינִי, בְּשׁוֹר שְׁהוּא פָּקַח שְׁעָלְתָּה לוֹ נְשִׁיכָה וְגִירָדוֹ בְּנִפְשׁוֹ, וְהָ
 14 בְּעֵי לְמַקְלִיָּה וְאִנְיָדָר בְּקוֹמָתָא – ורוצה הוא לשרוף את הגדיש,
 15 ולהתגלגל על האפר ועל ידי כך עולה לו רפואה. וְיָנָא יְדָעִין – ומנן
 16 לנו שאכן השור הבעיר את הגדיש לשם רפואה זו. משיבה הגמרא, כִּי
 17 יודעים זאת אם אכן רואים דְּלָבָתָה דְּקָלִיָּה קָמְנָדָר בְּקוֹמָתָא –
 18 שלאחר ששורף את הגדיש מתגלגל באפר. הגמרא תמחה על כך: וְמִי
 19 אִיכָא בִּי הָאִי גִּוּוֹנָא – וכי ישנו שור עם פקחות רבה כל כך. מיישבת
 20 הגמרא, אֵין – אכן מצינו להכמה מעין זו. דְּהָהוּא תוֹרָא דְּהָהוּא בִּי רַב
 21 פָּקָא, דְּהָהוּא בִּיבִין לִיה חִינְכִיָּה – שחש כאב בשיניו, עָיִל וּפְתִיקָה
 22 לְנִיזְיָתָא וְשִׁתִּי שִׁיבְרָא וְאִיתִּפִּי – נכנס אל מקום שהיה בו כלי עם שחר,
 23 ודחף את כיסוי הכלי, שתה את השכר ועלתה רפואה לכאביו.
 24 אָמְרוּ רַבֵּן קַמְיָה דְּרַב פָּפָא, מִי מִצִּית אִמְרָתָה שׁוֹרֵי דּוּמִיא דְּרִידָה –
 25 וכי ניתן לומר שדיני המשנה מדוברים באופן ששורו שזה לו, וְהָ
 26 קָתְנִי שׁוֹרֵי שְׁבִינֵי פְטוֹר וְהוּא שְׁבִינֵי חֵיב, ואם נאמר שדיני המשנה
 27 מדוברים באופן ששורו דּוּמִיא דְּרִידָה, ועל אותה הבושת שהאדם
 28 מתחייב, שורו פטור, ויוקשה, שהרי האדם אינו מתחייב על בושת אלא
 29 כשמתכוין לבייש, ובשור נִתְּכַוֵּן לְבִישׁ הִיכִי מִשְׁכַּחַת לֵה – היאך
 30 יתכן שיתכוין לבייש הלא אין בו דעת. מיישב רב פפא, אכן אין מדובר
 31 במשנתנו באופן שהיתה כוונתו לבייש, אלא בְּגוֹן שְׁנִתְּכַוֵּן לְמִיזֵק
 32 ולא לבייש. ואף על פי כן, יוכל להשתוות אופן החיוב באדם לאופן
 33 הפטור בשור, לפי שאף אדם, אם היתה כוונתו רק להזיק חייב משום
 34 בושת. דָּאָמַר מִר, נִתְּכַוֵּן לְמִיזֵק חֵיב בתשלומי בושת, אִם עַל פִּי
 35 שְׁלֹא נִתְּכַוֵּן לְבִישׁ.
 36 תירוץ נוסף ליישב את דעת רבי יוחנן, שמשנתנו אין ראיה שחובל
 37 ומבעיר חייבים מיתה אף כשעשו זאת בלי צורך: רַבָּא אָמַר, אכן
 38 משנתנו מדוברת כשהוא דומיא דשורו שאינו צריך לאפר הגדיש.
 39 ברם, הטעם שהאדם פטור מתשלום הגדיש ששרף, אינו משום שחייב
 40 עליו מיתה, שהרי מִתְּנִיתִין בְּשׁוֹנֵג – הניזוק האמורים במשנה
 41 מדוברים אף באופן שנעשו בשוגג כשאין חיוב מיתה, וְטַעַם הפטור,
 42 הוּא בְּתִנְיָא דְּבִי חִזְקִיָּה. תִּנְיָא דְּבִי חִזְקִיָּה, נאמר (ויקרא כד כא)

אגרות קודש

ב"ה, ג' תמוז, תשי"ט

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ וכי' מו"ה שאול ישכר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מר"ח תמוז.

ובעת רצון יזכירוהו ואת זוגתו תחי' על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבגי"מ
 זי"ע להמצטרך להם, ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

ובפרט שהרי נמצאים אנו בחדש הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, וגופא בתר

רישא אזיל.

המשך בעמוד קצ

בבא קמא דף לה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קפט

1 תְּהִי תִּיּוֹבְתָא דְרַבָּה בַּר נַחֵן, דְּאָמַר, מַעֲנֵה חָטִים וְהוֹדָה לֹא בְּשַׁעֲוִירִים
2 – אִם טוֹעַן אָדָם שֶׁנָּתַן לַחֲבֵרוֹ חָטִים וְהוֹדָה הִתְנַבֵּעַ שְׂקִיבֵל שְׁעוּרִים,
3 הַדִּין הוּא שֶׁהִתְנַבֵּעַ פְּטוּר לַגֹּמֵר וְאִינוּ צָרִיךְ לִשְׁלֹם לַתּוֹבֵעַ הֵן חָטִים וְהֵן
4 שְׁעוּרִים. וְהִנֵּה בִּמְשַׁנְתֵּינוּ מְדוּבָר בְּאוֹתוֹ מִקְרָה שֶׁטַּעַן הַתּוֹבֵעַ – [וְהַנִּיזָן]
5 בִּטְעֵנָה בְּרִי שְׂחִיב לֹא הַמִּזִּיק דְּמִי מוֹעֵד, וְהוֹדָה לֹא הִתְנַבֵּעַ – [וְהַמִּזִּיק]
6 בִּטְעֵנָה בְּרִי שְׂחִיב הוּא לֹא חָפֵץ אַחֵר, דִּהֲיִינוּ דְּמִי תָם, וְנִפְסַק בִּמְשִׁנָּה
7 שִׁישְׁלָם הִתְנַבֵּעַ כְּפִי שֶׁהוֹדָה.
8 מִכְרִיחָה הַגִּמְרָא: אֵלֶּיָּא יֵשׁ לַהֲעֵמִיד מִשְׁנֵינוּ בְּכָרִי וְשָׁמָּה – כִּשְׁאֲחַד
9 מֵהֶם טוֹעֵן בְּרִי, וְאֲחַד מֵהֶם טוֹעֵן שְׂמָא. מְבַרְרַת הַגִּמְרָא: דְּקָאָמַר בְּרִי
10 מָאן – מִי הוּא הַטוֹעֵן בְּרִי, וְדְקָאָמַר שָׁמָּה מָאן – מִי הוּא הַטוֹעֵן שְׂמָא.
11 מִצִּיעָה הַגִּמְרָא שֶׁלֹּא אֶפְשָׁרוּיֹת: א. אִי נִיבָא דְקָאָמַר נִיזָן בְּרִי
12 וְקָאָמַר מִיזָן שָׁמָּה – אִם נִעֲמִיד שֶׁהַנִּיזָן טוֹעֵן בְּרִי לִי שֶׁהוֹדָה הַמוֹעֵד
13 הוּא 'וְשִׁבֵּיב הַמִּזִּיק שְׂמָא תָם הוּא', וְנוֹטֵל הַנִּיזָן מֵהֶתֵּם, אֲפִלְּיָא לִיבָא
14 שֶׁאֵפִילוֹ כִּשְׁטוֹעֵן הַמִּזִּיק שְׂמָא נוֹטֵל הַנִּיזָן מִן הֶתֵּם כֹּל שֶׁכֵּן כִּשְׁטוֹעֵן
15 הַמִּזִּיק בְּרִי. ב. אֵלֶּיָּא דְקָאָמַר נִיזָן שָׁמָּה וְקָאָמַר מִיזָן בְּרִי – שֶׁהַנִּיזָן
16 טוֹעֵן שְׂמָא מוֹעֵד הוּא שְׂמָא תָם הוּא, וְכִיּוֹן שֶׁכֵּן הָרִי נִחְשָׁב כְּאִילוֹ תָבַע
17 מִשְׁנֵהֶם, וְכֹל עוֹד לֹא הִבִּיא רֵאיוֹה שֶׁהַמוֹעֵד נִגָּח, נוֹטֵל נִזְקוֹ מִדְּמִי שׁוֹר
18 תָם. מִדִּיּוּקָה הַגִּמְרָא, וּמִדִּסְיָפָא נִיזָן שָׁמָּה וּמִיזָן בְּרִי רִישָׁא נִיזָן
19 שָׁמָּה וּמִיזָן בְּרִי – מִכָּךְ שֶׁהַעֲמִידוֹ שֶׁהַסִּיפָא דָּנָה בְּאוֹפֵן שֶׁהַנִּיזָן טוֹעֵן
20 שְׂמָא וְהַמִּזִּיק בְּרִי, בְּהִכְרַח שֶׁאֵף הָרִישָׁא שֶׁל אוֹתָהּ הַמְשַׁנָּה דָּנָה בִּלְעֵין
21 זֶה, שֶׁהַנִּיזָן טוֹעֵן שְׂמָא שׁוֹרֵךְ הוּא וְהַמִּזִּיק מְשִׁיב בְּרִי לִי שֶׁבִּסְלַע לִקְחָה.
22 תּוֹמַחַת הַגִּמְרָא: וְאָמַר סוּמְכּוּס אֲפִילוֹ בְּהָא דְאִיצְטְרִיף לְאִשְׁמוּעִינָן
23 דְּלָא – וְאִפִּילוֹ בְּאוֹפֵן זֶה שֶׁהַנִּיזָן טוֹעֵן שְׂמָא סוּמְכּוּס שְׁחוֹלְקִין,
24 וְלִכְךָ צָרִיכִים חֲכָמִים בִּמְשַׁנְתֵּינוּ לַחֲלוֹק עֲלֵיו וְלֹמַר שֶׁהַמִּצְיָא מִחֲבִירוֹ
25 עֲלֵיו הָרֵאיוֹה. דּוּחָה הַגִּמְרָא: לֹא – אֵין לַהֲעֵמִיד כֵּךְ. ג. בְּסִיפָא מְדוּבָר
26 שֶׁהַנִּיזָן טוֹעֵן שָׁמָּה וּמִיזָן בְּרִי, וְאִילוֹ בְּרִישָׁא טוֹעֵן נִיזָן בְּרִי שְׁשׁוֹרֵךְ
27 הוּא, וּמִיזָן שָׁמָּה בִּסְלַע לִקְחָה. וְבְּאוֹפֵן זֶה שֶׁאֵין יִדְעָה לְמִיזָן הֵיאֵךְ אִירַע
28 הַדְּבַר, סוּמְכּוּס שְׁחוֹלְקִין לִפִּי שֶׁהוֹדָה כֹּחַ הַמִּזִּיק כִּשְׁטוֹעֵן שְׂמָא. וְעַל
29 כֵּךְ בָּאִים חֲכָמִים לַחֲלוֹק וְסוֹבְרִים שֶׁלְעוֹלָם יֵד הִתְנַבֵּעַ עַל הָעֵלְיוֹנָה וְאֵין
30 מוֹצִיאִים מִמֶּנּוּ אֶת הַתְּבִיעָה אֵלֶּיָּא בְּרֵאיוֹה. מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: וְהָא לֹא
31 דְּמֵיָּא רִישָׁא לְסִיפָא – לִפִּי מִסְתָּקָא זֶה שֶׁמְשַׁנְתֵּינוּ דָּנָה בְּמִקְרִים שׁוֹנִים
32 מִזֶּה. יִתֵּן אֵף לַהֲעֵמִיד כְּדַעַת רַבִּי חִיָּיא בֵּר אַבָּא, בְּרִישָׁא שְׁשִׁינָהֻם
33 טוֹעֵנִים טַעֲנָה בְּרִי, וְלִלְמוּד מִכָּךְ שֶׁסוּמְכּוּס סוֹבֵר שֶׁאֵף בְּבִרִי וּבְרִי
34 חוֹלְקִים. וְבִסְיָפָא שֶׁטוֹעֵן הַנִּיזָן שְׂמָא וְהַמִּזִּיק בְּרִי, וְשׁוֹב אֵין מִקּוֹם
35 לְקוּשִׁיּוֹתָיו שֶׁל רַב פַּפָּא. מִיִּישֵׁבֵת הַגִּמְרָא: אֲמַרִי, כִּשְׁתּוֹבֵעַ טוֹעֵן בְּרִי
36 וְנִתְבַּע מְשִׁיב בְּשָׁמָּה, וְכֵן כִּשְׁתּוֹבֵעַ טוֹעֵן שָׁמָּה וְנִתְבַּע מְשִׁיב בְּרִי, הֵד
37 מִלִּילָתָא הִיא – נִידוּנִים אֵלּוֹ שׁוֹיִם, הִיוֹת וּבִכַּל אֲחַד מֵהֶם צַד אֲחַד טוֹעֵן
38 בְּרִי וְהַשְׁנִי שְׂמָא. אוֹלָם אִם נִעֲמִיד בִּמְשַׁנְתֵּינוּ שְׁבִרִישָׁא מְדוּבָר בְּכָרִי
39 וְכָרִי וְבִסְיָפָא מְדוּבָר בְּשָׁמָּה וְכָרִי כְּפִי שֶׁסָּבַר לַהֲעֵמִיד הַמִּקְשָׁן, תִּנְרִי
40 מִלִּי נִינְהוּ – שְׁנֵי נִידוּנִים שׁוֹנִים הֵם, וְלֹא יִתֵּן לַהֲעֵמִיד שְׁנֵי נִידוּנִים
41 חֲלוּקִים לַחֲלוּטִין בְּאוֹתָהּ הַמְשַׁנָּה:
42 הַגִּמְרָא דָּנָה בְּדִינוֹ שֶׁל רַבָּה בַּר נַחֵן: גּוֹפֵא, אֲמַר רַבָּה בַּר נַחֵן מַעֲנֵה
43 חָטִים וְהוֹדָה לֹא בְּשַׁעֲוִירִין פְּטוּר. מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: מָאִי קָא מְשַׁמְעֵי לֹא
44 תִּנְיָנָא, מַעֲנֵה חָטִים וְהוֹדָה לֹא בְּשַׁעֲוִירִין פְּטוּר. מִיִּישֵׁבֵת הַגִּמְרָא: אִי
45 מִהֶתֵּם הָיָה אֲמִינָא שֶׁפְּטוּר מִדְּמִי חָטִים, וְאוֹלָם חָיִיב בְּדְמִי שַׁעֲוִירִין.
46 קָא מְשַׁמְעֵי לֹא דְפִטוּר לְגַמְרִי, אֵף מִדְּמִי הַשְׁעוּרִין.
47 הַגִּמְרָא מִקְשָׁה מִמְשַׁנְתֵּינוּ: תִּנְרִי, הִיוּ הַנִּיזָן שְׁנֵי, אֲחַד גְּדוֹל וְאֲחַד
48 קָטָן וְכוּ', וְהַמִּיזָן שְׁנֵים אֲחַד גְּדוֹל וְאֲחַד קָטָן הַנִּיזָן אוֹמֵר גְּדוֹל הוּא
49 אֶת הַגְּדוֹל וְקָטָן אֶת הַקָּטָן וְהַמִּיזָן אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּיָּא קָטָן הוּא אֶת
50 הַגְּדוֹל וְגְדוֹל אֶת הַקָּטָן, הַמִּצְיָא מִחֲבִירוֹ עֲלֵיו הָרֵאיוֹה. מִדִּיּוּקָה הַגִּמְרָא: אִם לֹא
51 הִבִּיא הַנִּיזָן רֵאיוֹה שֶׁהַמוֹעֵד הוּא, אִם לֹא הִבִּיא הַנִּיזָן רֵאיוֹה שֶׁהַמוֹעֵד הוּא, נוֹטֵל
52 מִהֶתֵּם כְּפִי שֶׁטוֹעֵן הַמִּזִּיק, וְאִפִּילוֹ שֶׁטַּעַן בּוֹדָאוֹת שֶׁהֵתֵם לֹא הוּא, נִיבָא

1 שְׁנֵינֵהֻם פְּטוּרִים, מִשּׁוּם שֶׁכֹּל אֲחַד דּוּחָה אֶת הַנִּיזָן אֲצֵל הַשְׁנִי. אוֹלָם
2 אִם הִיוּ שְׁנֵינֵהֻם – שְׁנֵי הַרוֹדִפִּים שֶׁל אִישׁ אֶחָד, שְׁנֵינֵהֻם חָיִיבִים – בְּעַל
3 הַשְׁוֹרִים חָיִיב לִשְׁלֹם.
4 כִּשְׁהִיוּ הַשְׁוֹרִים תָּמִים וְהָיָה אֶחָד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, הַנִּיזָן אוֹמֵר גְּדוֹל
5 הוּא, וְיֵשׁ בְּדִמִּי גּוֹפֵר בְּדִי חָצִי דְּמִי הַשּׁוֹר הַנִּיזָן. וְהַמִּיזָן אוֹמֵר לֹא כִּי
6 אֵלֶּיָּא קָטָן הוּא, וְיִכּוֹל אֲתָה לִישׁוֹל דְּמִי, וְאִם אֵין בְּדִמִּי הַקָּטָן בְּדִי
7 לִשְׁלֹם חָצִי הַנּוֹק, תִּפְסִיד. וְכֵן כִּשְׁהִיוּ הַשְׁוֹרִים הַמִּיזָן, אֲחַד תָּם וְאֶחָד
8 מוֹעֵד, הַנִּיזָן אוֹמֵר מוֹעֵד הוּא וְעֵלֶיךָ לִשְׁלֹם נֹק שְׁלֹם, וְהַמִּיזָן אוֹמֵר
9 לֹא כִּי אֵלֶּיָּא תָם הוּא וְעֵלֶי לִשְׁלֹם חָצִי נֹק. הַמִּצְיָא מִחֲבִירוֹ עֲלֵיו
10 הָרֵאיוֹה – עַל הַנִּיזָן לְהִבִּיא רֵאיוֹה וְאִם אִינוּ מְבִיא רֵאיוֹה, יִשְׁלֹם לֹא הַמִּיזָן
11 כְּפִי שֶׁהוֹדָה.
12 הִיוּ הַנִּיזָן שְׁנֵי, אֲחַד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, וְהַמִּיזָן שְׁנֵי, אֲחַד גְּדוֹל
13 וְאֶחָד קָטָן, וְשִׁנְיָהֻם הִיוּ תָּמִים. הַנִּיזָן אוֹמֵר, גְּדוֹל הוּא אֶת הַגְּדוֹל,
14 וְיֵשׁ לִשְׁלֹם מִדְּמִי אֶת מִחְצִית נֹק הַשּׁוֹר הַגְּדוֹל שְׁלִי. וְקָטָן הוּא אֶת
15 הַקָּטָן. וְהַמִּיזָן אוֹמֵר לֹא כִּי, אֵלֶּיָּא קָטָן הוּא אֶת הַגְּדוֹל, וְיֵשׁ לִשְׁלֹם
16 אֶת מִחְצִית הַנּוֹק שֶׁל הַשּׁוֹר הַגְּדוֹל הַנִּיזָן מִהַשּׁוֹר הַקָּטָן. וְאִם אֵין בְּכֵךְ
17 בְּדִי לִשְׁלֹם חָצִי הַנּוֹק יִפְסִיד הַנִּיזָן. וְהַשּׁוֹר הַגְּדוֹל הוּא אֶת הַקָּטָן,
18 וּמִדְּמִי הַגְּדוֹל אִשְׁלֵם מִחְצִית נֹקוֹ שֶׁל הַשּׁוֹר הַקָּטָן. וְכֵן אִם הִיוּ לְמוֹזִיק
19 שׁוֹר אֶחָד תָּם וְשׁוֹר אֶחָד מוֹעֵד וְהוּא שׁוֹר גְּדוֹל וְשׁוֹר קָטָן. הַנִּיזָן
20 אוֹמֵר מוֹעֵד הוּא אֶת הַגְּדוֹל וְעֵלֶיךָ לִשְׁלֹם נֹק שְׁלֹם עַל הַשּׁוֹר הַגְּדוֹל,
21 וְתָם הוּא אֶת הַקָּטָן. וְהַמִּיזָן אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּיָּא תָם הוּא אֶת הַגְּדוֹל
22 וְעֵלֶי לִשְׁלֹם רֶק חָצִי מִנּוֹקוֹ שֶׁל הַגְּדוֹל, וְמוֹעֵד הוּא אֶת הַקָּטָן. הַמִּצְיָא
23 מִחֲבִירוֹ עֲלֵיו הָרֵאיוֹה.

גמרא

24 מִמְשַׁנְתֵּינוּ עוֹלָה שְׁבִסְפָּק בִּמְמוֹן, הַהִלְכָה שֶׁהַמִּצְיָא מִחֲבִירוֹ עֲלֵיו
25 הָרֵאיוֹה. בִּמְשִׁנָּה לְקַמֵּן (מו). מְבֹאֲרַת דַּעַת סוּמְכּוּס, שֶׁמִּמּוֹן הַמוֹטֵל
26 בִּסְפָּק חוֹלְקִין אוֹתוֹ בֵּין בְּעֵלֵי הַדִּינִים. סוּגִינָנוּ דָּנָה בְּהִלְכוֹת מִמּוֹן
27 הַמוֹטֵל בִּסְפָּק: אֲמַר רַבִּי חִיָּיא בֵּר אַבָּא [זֹאת אוֹמְרָת – הַהִלְכָה
28 בִּמְשַׁנְתֵּינוּ שֶׁבִּמְמוֹן הַמוֹטֵל בִּסְפָּק הַמִּצְיָא מִחֲבִירוֹ עֲלֵיו הָרֵאיוֹה,
29 מוֹכִיחָה כִּי] חֲלוּקִים עֲלֵיו חֲבִירָיו עַל סוּמְכּוּס דְּאָמַר (שם) מִמּוֹן
30 הַמוֹטֵל בִּסְפָּק חוֹלְקִין.
31 רַבִּי אַבָּא בֵּר מִמַּל מְבַרֵּר אִם אֲכַן מִמְשַׁנְתֵּינוּ מוֹכֵחַ שְׁלֹא כְּסוּמְכּוּס: אֲמַר
32 לִיה רַבִּי אַבָּא בֵּר מִמַּל לְרַבִּי חִיָּיא בֵּר אַבָּא. הָאִם אֲמַר סוּמְכּוּס אֶת
33 דִּינוֹ שֶׁמִּמּוֹן הַמוֹטֵל בִּסְפָּק חוֹלְקִים, אֲפִילוֹ כְּאִשֶּׁר טַעֲנָה הַתּוֹבֵעַ הִיא בְּרִי
34 וְטַעֲנָה הִתְנַבֵּעַ הִיא בְּרִי, הִלָּא בִּמְשַׁנְתֵּינוּ דָּנִים בְּמִקְרָה שֶׁכֹּל אֲחַד
35 מִבְּעֵלֵי הַדִּין טוֹעֵן טַעֲנָה בְּרִי, וְאִם לֹא אִמַּר סוּמְכּוּס אֶת דִּינוֹ בְּבִרִי וּבְרִי
36 אֶפְשָׁר לֹמַר מִמְשַׁנְתֵּינוּ כְּדַעַת סוּמְכּוּס. אֲמַר לִיה רַבִּי חִיָּיא בֵּר אַבָּא,
37 אֵין – אֲכַן אֲמַר סוּמְכּוּס אֶת דִּינוֹ אֲפִילוֹ כִּשְׁבַּעֲלֵי הַדִּין טוֹעֵנִים טַעֲנָה
38 בְּרִי וְכָרִי.
39 הַגִּמְרָא שׁוֹאֵלֶת עַל יִסוּד דְּבִרְיוֹ שֶׁל רַבִּי אַבָּא בֵּר מִמַּל: וּמִמַּל
40 דְּמִתְנִיתִין בְּכָרִי וְכָרִי הוּא – מִנֵּן מִמְשַׁנְתֵּינוּ דָּנָה בְּמִקְרָה שְׁשִׁינָהֻם
41 טוֹעֵנִים טַעֲנָה בְּרִי. מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: דְּקָתָנָּה 'זֶה אוֹמֵר שׁוֹרֵךְ הוּא, וְזֶה
42 אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלֶּיָּא בִּסְלַע לִקְחָה. וּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ 'לֹא כִי' שֶׁטַּעֲנָתוֹ
43 נִאֲמַרְתָּ בְּדָאוֹת שֶׁבִּסְלַע לִקְחָה.
44 רַב פַּפָּא מִקְשָׁה עַל כֵּךְ שֶׁהַעֲמִידוֹ שֶׁבִּמְשַׁנְתֵּינוּ מְדוּבָר בִּטְעֵנָה בְּרִי וּבְרִי:
45 מִתְקַנֵּה לֹא רַב פַּפָּא, מְדִירִישָׁא – מִכָּךְ שֶׁתְּחִילַת הַמְשַׁנָּה דָּנָה בִּסְפָּק שֶׁל
46 'בְּרִי וְכָרִי', הִרִי שִׁסְיָפָא נִיבָא 'בְּרִי וְכָרִי'. וְאִם כֵּךְ קִשָּׁה, אֵימָא סִיפָא,
47 הָיָה אֲחַד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, נִיזָן אוֹמֵר גְּדוֹל הוּא, וּמִיזָן אוֹמֵר לֹא
48 כִּי אֵלֶּיָּא קָטָן הוּא. אֲחַד תָּם וְאֶחָד מוֹעֵד, נִיזָן אוֹמֵר מוֹעֵד הוּא, וְהַמִּיזָן
49 וְהַמִּיזָן אוֹמֵר, לֹא כִּי אֵלֶּיָּא תָם הוּא, הַדִּין הוּא שֶׁהַנִּיזָן שֶׁמִּצְיָא
50 מִחֲבִירוֹ – הַמִּיזָן עֲלֵיו הָרֵאיוֹה. וּמִדִּיּוּקָה מִהַמְשַׁנָּה: הָא לֹא מִיִּיתִי רֵאיוֹה
51 שְׁקִיל בְּדָאָמַר מִיזָן – אִם לֹא מְבִיא הַנִּיזָן רֵאיוֹה שֶׁהַמוֹעֵד הוּא, נוֹטֵל
52 מִהֶתֵּם כְּפִי שֶׁטוֹעֵן הַמִּזִּיק, וְאִפִּילוֹ שֶׁטַּעַן בּוֹדָאוֹת שֶׁהֵתֵם לֹא הוּא, נִיבָא

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום שלישי עמוד ב

1 חטים, אם יביא ראיה, ואין לו ליטול כלום אם לא מביא ראיה. מקשה
2 הגמרא: והתניא, הרי זה - הניזק משתלם מן המזיק, על נזק הקטן
3 מן השור המזיק הגדול, ולגדול - ועל נזק השור הגדול מן הקטן, כפי
4 הודאת המזיק ומוכח שיש תשלום בפועל ולא רק 'ראוי' לתשלום.
5 מיישבת הגמרא: אכן אין על המזיק לשלם כלום. ובברייתא מדובר

6 במקרה דתפס הניזק כפי הודאתו של המזיק.
7 הגמרא מוסיפה להקשות ממשנתינו: תנן, היה אחד תם ואחד מועד,
8 הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן, והמזיק אומר
9 לא פי, אלא תם את הגדול ומועד את הקטן. המוציא מחבירו עליו
10 הראיה. מדייקת הגמרא: הא לא מייתי ראיה שקיל הניזק פדקאמר
11 מזיק. ואמאי, חטין ושעורין ניהו.